

1 **Udział społeczeństwa w sprawach ochrony środowiska**

1

Barbara Iwańska

2 7 kwietnia 2018 r.

2

Źródła prawa

1. Prawo międzynarodowe (Konwencja z Aarhus)
2. Prawo UE
 - Uprawnienia jednostek na poziomie Unii
 - Harmonizacja uprawnień jednostek
3. Prawo krajowe

3

Udział społeczeństwa w sprawach ochrony środowiska w prawie polskim

4

Art. 63. Konstytucji

- Każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa
- Dział VII KPA

5

Art. 74. Konstytucji

- 3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.
- 4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.
-

6

Podmioty postępowania administracyjnego – ogólne regulacje (KPA)

7

Organy administracji (art. Art. 5. § 1 pkt 3 w zw. z art. 1 pkt 2 KPA)

- rozumie się przez to ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów,

działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej (zespolonej i niezespolej), organy jednostek samorządu terytorialnego

oraz inne organy państwowe oraz inne podmioty, gdy są one powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do załatwiania indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych albo załatwianych milcząco

8

Strona postępowania art. 28 kpa

„Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek”

- w sprawach dotyczących ochrony środowiska interes prawny posiada
 - nie tylko adresat określonego uprawnienia lub obowiązku dotyczącego ochrony środowiska
 - ale także ten, na którego sytuację prawną (prawa lub obowiązki) wpływa wynik postępowania administracyjnego (np. podmioty, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości położonych w zasięgu negatywnego oddziaływania na środowisko)

9

Podmioty na prawach strony

- organizacje społeczne (art. 31 KPA)
- W postępowaniu mogą uczestniczyć na prawach strony także inne niż organizacje społeczne podmioty (KPA i przepisy szczególne)

10

Art. 31.

§ 1. Organizacja społeczna może w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem: 1) wszczęcia postępowania, 2) dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny.

§ 1a (...)

§ 2. Organ administracji publicznej, uznając żądanie organizacji społecznej za uzasadnione, postanawia o wszczęciu postępowania z urzędu lub o dopuszczeniu organizacji do udziału w postępowaniu. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania lub dopuszczenia do udziału w postępowaniu organizacji społecznej służy zażalenie.

11

§ 3. Organizacja społeczna uczestniczy w postępowaniu na prawach strony.

§ 4. Organ administracji publicznej, wszczynając postępowanie w sprawie dotyczącej innej osoby, zawiadamia o tym organizację społeczną, jeżeli uzna, że może ona być zainteresowana udziałem w tym postępowaniu ze względu na swoje cele statutowe, i gdy przemawia za tym interes społeczny.

§ 5. Organizacja społeczna, która nie uczestniczy w postępowaniu na prawach strony, może za zgodą organu administracji publicznej przedstawić temu organowi swój pogląd w sprawie, wyrażony w uchwale lub oświadczeniu jej organu statutowego.

12

Wyrok WSA w Szczecinie a dnia 1.02.2018 II SA/Sz 1317/17 (CBOSA)

- „Organizacja nie posiada własnego interesu prawnego w postępowaniu (działa w sprawie dotyczącej innej osoby)
- dopuszczenie organizacji społecznej do postępowania w sprawach z zakresu ochrony środowiska, na zasadzie art. 31 § 1 K.p.a., nawet gdy uzasadniają to cele statutowe wnioskodawcy, nie może być niejako automatyczne.
- Jego zasadność musi być rozważana z uwzględnieniem wszystkich realiów konkretnej sprawy, mając na uwadze, że za dopuszczeniem organizacji społecznej do udziału w konkretnym postępowaniu muszą przemawiać także określone względy interesu publicznego. Uwarunkowania sprawy muszą być tego rodzaju, że przez wzgląd na ochronę określonych dóbr o charakterze ogólnospołecznym lub istotnych dla społeczności lokalnych, w powiązaniu ze specyfiką planowanych działań, wzmocnienie tzw. czynnika społecznego w postępowaniu jest uzasadnione”

13

Uprawnienia do wniesienia skargi – PPSA

14

Art. 50. PPSA

§ 1. Uprawnionym do wniesienia skargi jest każdy, kto ma w tym interes prawny, prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka oraz organizacja społeczna w zakresie jej statutowej działalności, w sprawach dotyczących interesów prawnych innych osób, jeżeli brała udział w postępowaniu administracyjnym.

§ 2. Uprawnionym do wniesienia skargi jest również inny podmiot, któremu ustawy przyznają prawo do wniesienia skargi.

15

Udział społeczeństwa w ochronie środowiska na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
(ustawa środowiskowa)

16

Postępowania wymagające udziału społeczeństwa

Art. 5. Każdy ma prawo uczestniczenia, na warunkach określonych ustawą, w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

Art. 30. ustawy środowiskowej:

Organy administracji właściwe • do wydania decyzji lub opracowania projektów dokumentów, • • w przypadku których przepisy niniejszej ustawy lub innych ustaw wymagają zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa, zapewniają możliwość udziału społeczeństwa odpowiednio • • • przed wydaniem tych decyzji lub ich zmianą oraz przed przyjęciem tych dokumentów lub ich zmianą.

17

musi istnieć konkretny przepis prawa materialnego, który gwarantuje społeczeństwu udział w danym konkretnym postępowaniu

➤ administracyjnym

➤ lub w sprawie opracowania projektu dokumentu

Wyrok WSA w Warszawie z dnia 6 listopada 2013 r. IV SA/Wa 1665/13 (LEX nr 1411891)

„W obecnym stanie prawnym zastrzeżeń nie powinno wywoływać określenie spraw, w których organizacje ekologiczne mogą zgłosić swój udział. Określono bowiem bardzo precyzyjnie, że są to sprawy, w których powinien być zagwarantowany udział społeczeństwa. W obecnym stanie prawnym, aby mogło to mieć miejsce, konkretny przepis prawa materialnego musi takie prawo przyznawać. Tymi przepisami są art. 36 ust. 1 w zw. z art. 29 ustawy z 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych”.

18

Udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji

19

Powszechne prawo składania uwag i wniosków

➤ Każdy ma prawo składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa (art. 29)

➤ przed wydaniem decyzji wymagającej udziału społeczeństwa lub jej zmianą (art. 30)

Aby uprawnienie „każdego” udziału w postępowaniu

„miało charakter rzeczywisty, niezbędne było sprecyzowanie sposobu, w jaki to prawo ma być realizowane. Dlatego wprowadzono instrumenty prawne mające zagwarantować społeczeństwu z jednej strony udział w postępowaniu w konkretnej sprawie, a z drugiej strony zakończenie postępowania w rozsądnym terminie”
(Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 22 listopada 2012 r., IV SA/Po 483/12 LEX nr 1697844

20

- warunki udziału określone zostały w art. 33-38 ustawy środowiskowej i obejmują następujące zasadnicze obowiązki organu i uprawnienia każdego:
 - podanie do publicznej wiadomości informacji o postępowaniu
 - możliwość zapoznania się z odnośną dokumentacją sprawy
 - przedłożenie uwag i wniosków (wskazując jednocześnie 30-dniowy termin ich składania)
 - rozpatrzenie uwag i wniosków przez organ
 - podjęcie decyzji, jej uzasadnienie
 - upublicznienie

21

- Forma wnoszenia uwag i wniosków: pisemna; ustnie do protokołu; za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym
 - „„Uwagi” oznaczają krytyczne wypowiedzi na temat planowanego przedsięwzięcia lub planu czy programu, a także postępowania, natomiast „wnioski” oznaczają projekty przedstawione do rozważenia i decyzji” (B. Draniewicz, Glosa do wyr. WSA z dnia 24 lutego 2009 r., II SA/Gd 906/08)
- Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu pozostawia się bez rozpatrzenia.
- Możliwość przeprowadzenia rozprawy administracyjnej otwartej dla społeczeństwa; odpowiednie stosowanie art. 92§3 KPA
- Rozpatrzenie uwag i wniosków przez organ prowadzący postępowanie
- Uzasadnienie decyzji - niezależnie od wymagań wynikających z KPA w uzasadnieniu podaje się informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.
- Organ właściwy do wydania decyzji podaje do publicznej wiadomości informację o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią

22

Udział organizacji ekologicznych w postępowaniu administracyjnym wymagającym udziału społeczeństwa

- - Organizacja ekologiczna może wnieść – jak każdy – uwagi lub wnioski
 - Lub może skorzystać uprawnień przyznanych jej w art. 44 ustawy środowiskowej

23

Art. 44.

1. Organizacje ekologiczne, które powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, uczestniczą w nim na prawach strony, jeżeli prowadzą działalność statutową w zakresie ochrony środowiska lub ochrony przyrody, przez minimum 12 miesięcy przed dniem wszczęcia tego postępowania. Przepisu art. 31 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

24

2. Organizacji ekologicznej służy prawo wniesienia odwołania od decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji, także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa prowadzonym przez organ pierwszej instancji; wniesienie odwołania jest równoznaczne ze zgłoszeniem chęci uczestniczenia w takim postępowaniu. W postępowaniu odwoławczym organizacja uczestniczy na prawach strony

25

3. Organizacji ekologicznej służy skarga do sądu administracyjnego od decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji, także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

4. Na postanowienie o odmowie dopuszczenia do udziału w postępowaniu organizacji ekologicznej służy zażalenie.

26

Przesłanki uznania organizacji za „organizację ekologiczną”

–

Art. 3 pkt 10 ustawy środowiskowej –pojęcie organizacji ekologicznej –organizacja społeczna, której statutowym celem jest ochrona środowiska

•

27

Przesłanka odnosząca się do celu statutowego

–

– propagowanie zrównoważonego rozwoju (*Wyrok WSA w Krakowie z dnia 26 lutego 2013 r., II SA/Kr 1620/12LEX nr 1342994*)

„Pojęcie ochrony środowiska ma bardzo szeroki zakres przedmiotowy, może obejmować działania bezpośrednio kształtujące środowisko, jak i tylko wpływające na jego kształtowanie przez inne podmioty. Każde z tych działań może znajdować się w polu aktywności organizacji społecznej, a dla aktywności tej nie ma zamkniętego katalogu metod i sposobów realizacji jej celów”

„(...) zapisy statutu skarżącego Stowarzyszenia wskazują, że jego głównym celem jest dbałość o rozwój i dziedzictwo kulturowe gminy B. W ramach jednak tego celu Stowarzyszenie zakłada "propagowanie idei zrównoważonego rozwoju".
Zrównoważony rozwój zaś stanowi pojęcie związane z ochroną środowiska (...)"
„Wskazanie w statucie jako celu "propagowanie" zasady zrównoważonego rozwoju jest wystarczające dla określenia skarżącego Stowarzyszenia mianem "ekologicznego"

28

– wyrok WSA z dnia 11 sierpnia 2010 r. IV SA/Wa 857/10 LEX nr 759044)

ze sposobu określenia przedmiotu działalności organizacji musi wynikać, że realizacja i urzeczywistnianie ochrony środowiska stanowi istotę jej utworzenia i funkcjonowania („izba gospodarcza nie może być uznana za organizację społeczną mającą na celu ochronę środowiska, niezależnie jakie cele zostaną zapisane w jej statucie”)

29

– Wyrok NSA z dnia 13 grudnia 2012 r., II OSK 1732/10 LEX nr 1152019

„Cel statutowy polegający na ochronie środowiska nie musi być wyłącznym celem działalności stowarzyszenia dla uznania go za organizację ekologiczną (...)"

– Uchwała składu siedmiu sędziów NSA z dnia 12 grudnia 2005 r., II OPS 4/05 (CBOSA) objęcie zakresem pojęcia „organizacja społeczna” fundacji

30

Przesłanka odnosząca się do „postępowania wymagającego udziału społeczeństwa”

Wyrok NSA z dnia 12.12.2017, II OSK 1523/16 CBOSA

„przepis art. 44 ust. 1 u.u.i.ś. przyznaje organizacjom ekologicznym, które powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia prawo udziału w każdym postępowaniu - rozumianym jako mogącym doprowadzić do wzruszenia decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

Nie jest zatem istotne, w jakiego rodzaju postępowaniu administracyjnym organizacja ekologiczna zgłasza chęć udziału, lecz należy badać, czy w ramach tego postępowania możliwe jest doprowadzenie do sytuacji wyeliminowania z obrotu prawnego decyzji, przy wydaniu której wymagany był udział społeczeństwa”.

„takim postępowaniem jest również postępowanie nadzwyczajne, w tym wypadku o stwierdzenie nieważności decyzji wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa”

31

Przesłanka odnosząca się do okresu prowadzenia działalności przed wszczęciem postępowania (12 m-cy)

Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 1.02.2018, II SA/Sz 1317/17 CBOSA

„postępowanie o stwierdzenie nieważności decyzji jako postępowanie nadzwyczajne jest postępowaniem oddzielnym od prowadzonego wcześniej postępowania, w którego efekcie wydana została decyzja środowiskowa, co przy stosowaniu art. 44 ust. 1 ww. ustawy powoduje, że upływ 12. miesięcznego terminu winien być liczony od dnia wszczęcia postępowania nadzwyczajnego”

32

Przesłanka odnosząca się do przedmiotu skargi wnoszonych przez organizacje ekologiczne na podstawie art. 44 ust 3 ustawy środowiskowej

Wyrok NSA z dnia 18 grudnia 2009 r., II OSK 1539/09, LEX nr 582851

Przepis art. 44 ust. 3 ustawy:

- (...) rozszerza katalog podmiotów wymienionych w art. 50 § 1 p.p.s.a., uprawnionych do wniesienia skargi
- Ale dotyczy indywidualnych spraw rozstrzyganych w postępowaniu administracyjnym decyzją administracyjną
- Sąd nie ma zastosowania w postępowaniach sadowoadministracyjnych ze skarg na uchwały dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

33

Krąg podmiotów uprawnionych do zaskarżenia takiego aktu wynika nie z przepisów ustawy o postępowaniu sadowoadministracyjnym czy z art. 44 ust. 3 wymienionej wyżej ustawy (...), lecz został samodzielnie określony przepisem art. 101 ustawy (...) o samorządzie gminnym (...)

Zgodnie z tym przepisem uchwałę lub zarządzenie organów gminy w sprawie z zakresu administracji publicznej może zaskarżyć do sądu każdy, czyj interes prawny lub uprawnienie zostało naruszone tym aktem.

(...) uprawnienie do zaskarżenia uchwały przysługuje wyłącznie podmiotowi, którego uprawnienie lub interes prawny zostało naruszone tym aktem. Musi to być nadto interes indywidualny, bezpośredni i realny, wynikający z normy obowiązującego prawa materialnego, naruszony już aktem prawa miejscowego”.

34

Uprawnienia organizacji ekologicznych – art. 31 kpa i art. 44 ustawy środowiskowej

Wyrok WSA z dnia 17 września 2013 r., II SA/Ol 436/13, LEX nr 1390162

W sytuacji, gdy właściwy organ uznał, że nie ma potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia – udział społeczeństwa (organizacji ekologicznej) jest możliwy ale nie na podstawie ustawy o informacji o środowisku (art. 44), ale na podstawie KPA (art. 31 k.p.a.)”

•

35

UDZIAŁU SPOŁECZEŃSTWA W PRZYJMOWANIU DOKUMENTÓW
(art. 33-38 ustawy środowiskowej)

36

- Organ opracowujący projekt dokument, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informację o:
- przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;
 - możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
 - możliwości składania uwag i wniosków;
 - sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania;
 - organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
 - postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

Niezbędna dokumentacja - założenia lub projekt dokumentu; wymagane przez przepisy załączniki; stanowiska innych organów, jeżeli są dostępne w terminie składania uwag i wniosków.

37

- Uwagi i wnioski mogą być wnoszone:
- w formie pisemnej;
 - ustnie do protokołu;
 - za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym
 - Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu pozostawia się bez rozpatrzenia.
- Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa:
- rozpatruje uwagi i wnioski;
 - dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.
- Organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa podaje do publicznej wiadomości informację o przyjęciu dokumentu i o możliwościach zapoznania się z jego treścią uzasadnieniem lub , w przypadku dokumentów poddanych strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko podsumowaniem

38

Postępowania wymagające udziału społeczeństwa w praktyce orzeczniczej (źródło lex oraz CBOSA)

39

➤ naruszenie zasad dot. udziału społeczeństwa

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 4 września 2013 r., II SA/Po 823/12 (CBOSA)

„ustawa z dnia 03 października 2008 r. nie zawiera normy prawnej, która wskazywałaby, iż naruszenie zasad dotyczących udziału społeczeństwa w postępowaniu winno skutkować bezwzględną eliminacją z obrotu prawnego wydanych rozstrzygnięć. Oznacza to, iż ewentualne naruszenie zasad postępowania musi podlegać ocenie, pod kątem ustalenia, czy owe naruszenia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy”

W tym przypadku brak kurendy oraz informacji w prasie nie może być uznany za naruszenie dyskwalifikujące całe prowadzone postępowanie.

40

➤ Prawo udziału gwarantowane enumeratywnie określonymi obowiązkami organu

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 22 listopada 2012 r., IV SA/Po 483/12 (LEX nr 1697844)

w przepisie art. 33 ustawy o informacji, zgodnie z którym

„Przed wydaniem i zmianą decyzji wymagających udziału społeczeństwa organ właściwy do wydania decyzji, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informacje...”

nie określono, że wyliczenie ma charakter przykładowy

Dlatego sąd przyjął, że „ustawodawca nie dopuszcza wprowadzenia innych instrumentów w omawianym zakresie, jak chociażby referendum lokalnego, którego przeprowadzenia domagają się skarżący” (za: Komentarz do art. 33 i art. 79 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Krzysztof Gruszecki. Stan prawny 15 listopada 2008 r.)

41

Wyrok NSA z dnia 21 marca 2017 r., II OSK 2077/15 LEX nr 2288613

„Nie jest uchybieniem właściwego organu wystąpienie do organów uzgadniających i opiniujących jeszcze przed upływem terminu na wniesienie uwag i wniosków przez społeczeństwo.

Ustawodawca nie nakłada obowiązku przedłożenia także organom uzgadniającym i opiniującym uwag i wniosków społeczeństwa, ponieważ organem właściwym do rozpatrzenia tych uwag i wniosków jest tylko organ główny”.

42

➤ sposoby podania informacji do publicznej wiadomości

rozumie się przez to:

- a) udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, organu właściwego w sprawie,
- b) ogłoszenie informacji, w sposób zwyczajowo przyjęty, w siedzibie organu właściwego w sprawie,
- c) ogłoszenie informacji przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, a w przypadku projektu dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa - w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu,
- d) w przypadku gdy siedziba organu właściwego w sprawie mieści się na terenie innej gminy niż gmina właściwa miejscowo ze względu na przedmiot postępowania - także przez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania;

43

Wyrok NSA z dnia 4.11.2010 r., II OSK 1297/10, LEX nr 746451

„Jeżeli więc ustawodawca nakazuje organowi administracji podanie informacji do publicznej wiadomości w "prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu", to oznacza to, że pozostawia mu jednocześnie wybór, w jakim czasopiśmie (dzienniku czy periodyku) to zawiadomienie zostanie umieszczone, a także w ilu pismach lokalnych ukaże się to ogłoszenie. Nie ulega więc wątpliwości, że wymóg podania informacji do publicznej wiadomości jest spełniony (art. 3 ust. 1 pkt 11 lit. c) i d) ustawy z 3 października 2008 r.), jeżeli ogłoszenie ukaże się przynajmniej w jednym z czasopism, które spełnia kryterium "odpowiedniego do rodzaju dokumentu zasięgu".

44

Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 30 października 2013r. II SA/Gd 498/13 (CBOSA)

„w orzecznictwie prezentowany jest pogląd, że przepis definiujący podanie do publicznej wiadomości może być różnie interpretowany. Wskazuje się przy tym, że to rzeczą organu jest wybranie takiego sposobu ogłoszenia, który zapewni by obwieszczenie o planowanym przedsięwzięciu było dokonane w sposób skuteczny. Oczywiście nie ma przeszkód prawnych, ażeby organ wykorzystał wszystkie możliwe sposoby”

- Wątpliwości: możliwość czy obowiązek wykorzystania wszystkich możliwych sposobów?

45

Wyrok WSA w Łodzi z dnia 19.09.2012, II SA/Łd 724/12 LEX nr 1258124

- nie zalicza się do prasy pism reklamowych, zwanych potocznie gazetkami reklamowymi

46

Wyrok WSA w Łodzi z dnia 19.09.2012, II SA/Łd 724/12 (jw.); wyrok WSA z Olsztynie z dnia 4.08.2011 r., II SA/Ol 433/11, LEX nr 1086446

nieprawidłowości w zakresie powiadamiania społeczeństwa - braki dotyczące treści obwieszczeń, informacji o organie prowadzącym postępowanie, informacji o przyjętym sposobie ogłoszenia, o postępowaniu uzgadniającym, miejscu realizacji planowanego przedsięwzięcia

47

➤ Art. 36 ustawy o informacji: rozprawa administracyjna otwarta dla społeczeństwa.

Wyrok NSA z dnia 3 kwietnia 2012 r., II OSK 85/12 LEX nr 1252214

„(..) brak podpisów wszystkich uczestników otwartej rozprawy administracyjnej dla społeczeństwa (art. 36 ustawy środowiskowej) nie powoduje wadliwości tego dowodu z powodu naruszenia art. 68 § 2 k.p.a.

Wynika to z tego, że w tym zakresie przepisy k.p.a. stosuje się odpowiednio - w tym także art. 91 § 3 k.p.a. - ponieważ w tego rodzaju rozprawie administracyjnej otwartej dla społeczeństwa może uczestniczyć każdy zainteresowany podmiot, który nie musi mieć nie tylko interesu prawnego, lecz nawet faktycznego, czyli nie jest to oczywiście rozprawa administracyjna w rozumieniu art. 89-96 k.p.a”

48

➤ możliwość składania uwag i wniosków przez strony postępowania

Wyrok NSA z dnia 5 kwietnia 2011 r., II, OSK 3/11 LEX nr 992537

strona postępowania w świetle art. 28 k.p.a. ma możliwości skorzystania z procedury dotyczącej udziału społeczeństwa.

„(...) ich ochrona prawna oparta jest na interesie prawnym, co daje im uprzywilejowaną pozycję prawną w postępowaniu administracyjnym w świetle k.p.a., dla ochrony ich interesu prawnego w zakresie naruszenia prawa materialnego lub procesowego, a nie tylko w ramach udziału społeczeństwa (...)”

49

➤ Wymóg rozpatrzenia uwag i wniosków przez organ administracji publicznej

Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 25.01.2013 II SA/Sz 510/12 (CBOSA)

- Organ ma obowiązek rozpatrzyć uwagi i wnioski
ale

- „nie jest zobowiązany uzgadniać swojego stanowiska z uczestnikami postępowania, podejmuje decyzję w ramach posiadanej wiedzy i kompetencji”

50

Wyrok WSA w Szczecinie z dnia 13 marca 2013 r., II SA/Sz 1035/12, LEX nr 1303035

„Nie ma określonego prawnie obowiązku odpowiadania na każdy wniosek, o którym mowa w art. 42 ustawy z 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku (...). Ponadto nie ma również obowiązku uwzględniania wszystkich uwag ze względu na fakt, że nie każda z nich musi być zasadna, jak również uwzględnienie wszystkich uwag może być technicznie niemożliwe (...)”.

51

➤ Obowiązek podania do publicznej wiadomości informacji o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią (art. 38 ustawy o informacji) .

- nie służy przypisaniu każdemu podmiotowi przymiotu strony postępowania
- lecz „umożliwia wyłącznie społeczeństwu, które wzięło udział w postępowaniu, zapoznania się z rezultatami swojej procesowej aktywności”.
- składający uwagi lub wnioski nie mogą zaskarżyć decyzji administracyjnej
- zamierzonym cel prawodawcy (w art. 38) to poinformowanie społeczeństwa o tym, czy jego działania okazały się skuteczne i ewentualnie na ile.

Zob. Wyrok NSA z dnia 15 lipca 2014 r. II OSK 315/13 (LEX nr 1511827)

52

- Tytułem podsumowania

53

Udział społeczeństwa w postępowaniu administracyjnym

- na podstawie ogólnych przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (udział organizacji społecznych, w tym ekologicznych) na podstawie art. 31 KPA
- W postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa (w trybie i na zasadach określonych w ustawie środowiskowej)
- prawo udziału społeczeństwa w postępowaniach administracyjnych zostało wyłączone (np. art. 185 POŚ)

54

Uprawnienia skargowe społeczeństwa

- na podstawie PPSA (art. 50)
- na podstawie ustawy środowiskowej (art.44 ust. 3)
-

55

CYWILNOPRAWNE ŚRODKI OCHRONY PRAWNEJ W PRAWIE OCHRONY ŚRODOWISKA

art. 323 POŚ - (*actio negatoria sui generis*)

1. Każdy, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko bezpośrednio zagraża szkoda lub została mu wyrządzona szkoda, może żądać od podmiotu odpowiedzialnego za to zagrożenie lub naruszenie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych, w szczególności przez zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających przed zagrożeniem lub naruszeniem; w razie gdy jest to niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, może on żądać zaprzestania działalności powodującej to zagrożenie lub naruszenie.

2. Jeżeli zagrożenie lub naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, a także organizacja ekologiczna.

56

art. 328 ustawy – Prawo ochrony środowiska (roszczenie o zaprzestanie reklamy)

art. 57 ust 1, 2 i 4 ustawy o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (szkoda na osobie, w mieniu lub środowisku, wyrządzoną na skutek przeprowadzenia określonej operacji z wykorzystaniem GMO)

Jeżeli szkoda dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem odszkodowawczym może wystąpić Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, a także organizacja ekologiczna

art. 101 w zw. z art. 105 ust. 3 ustawy prawo atomowe, który upoważnia ministra właściwego do spraw środowiska do dochodzenia roszczenia o naprawienie szkody w środowisku, będącej kwalifikowaną postacią szkody jądrowej spowodowanej wypadkiem jądrowym

57

Literatura

- Bar M., Jendrośka J., Tarnacka K., *Prawo do sądu w ochronie środowiska*, Wrocław 2002
- Bar M., Jendrośka J., *Komentarz do niektórych przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, LEX/el., 2014

- Czech E.K., *Szkoda w obszarze środowiska i wina jako determinanty odpowiedzialności administracyjnej za tę szkodę*, Białystok 2008
- Gruszecki K., *Komentarz do ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, LEX/el. 2009
- M. Górski, M. Pchalek, W. Radecki, J. Jerzmański, M. Bar, S. Urban, J. Jendrośka, *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, Warszawa 2011, s. 875-880
- Iwańska B., *Koncepcja „skargi zbiorowej” w prawie ochrony środowiska*, Warszawa 2013
- Jabłoński J., *Udział społeczeństwa w ochronie środowiska w świetle prawa międzynarodowego i wewnętrznego*, Warszawa 2002
- Jendrośka J., Bar M., *Prawo ochrony środowiska. Podręcznik*, Warszawa 2005
- Misiuk T., *Powództwo organizacji społecznych w sprawach dotyczących ochrony środowiska (w:) Studia z prawa postępowania cywilnego. Księga pamiątkowa ku czci Zbigniewa Resicha*, pod red. M. Jędrzejewskiej, T. Erecińskiego, Warszawa 1985, s. 197–210
- Müllerova H., *Ochrona środowiska a Europejski Trybunał Praw Człowieka*, w tłum. W. Radeckiego, OŚPiP 2010, nr 1(59), s. 37–48
- Pallemmaerts M. (red.) *The Aarhus Convention at Ten: Interactions and Tensions between Conventional International Law and EU Environmental Law*, Groningen 2011
- Półtorak N., *Ochrona uprawnień wynikających z prawa Unii Europejskiej w postępowaniach krajowych*, Warszawa 2010
- Radecki W., *Odpowiedzialność cywilna w ochronie środowiska. Studium prawnoporównawcze*, Wrocław 1987
- Rakoczy B., *Ciężar dowodu w polskim prawie ochrony środowiska*, Warszawa 2010
- Wasilewski A., *Actio negatoria jako instrument prawny ochrony środowiska (w świetle prawa polskiego) (w:) Vetera Novis Augere. Studia i prace dedykowane Profesorowi Wacławowi Uruszcakowi*, t. 1–2, pod red. S. Grodzkiego i in., Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2010, t. 2 – s. 1135–1147
- Woś T. (red.) *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2011.
-